

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

Garami Andor

Főtárgyalás

A VILÁGVÁROSI REGÉNYEK KIADÓVÁLLALATA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2016
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-097-6 (online)
MEK-16020

1.

- Halló!... Új Híradó?... Ilikém, kapsold gyorsan az öreget... Csókollak!...

- Halló!... Főszerkesztő úr?... Alászolgája, itt Szilárd beszél a törvényszékről. Ma van a gróf Gyulaházy-féle főtárgyalás. Igen, biztosan nagyon érdekes lesz. Hogy mikorra várható az ítélet? Bizonyára még ma. A tényállás tiszta, különösebb fordulat nem remélhető. Igen, óriási az érdeklődés. Mingyárt kezdem is diktálni. Szíveskedjék gyorsírókat kapcsolni. Köszönöm.

- Halló!... Szervusz öregem. Itt Szilasi a törvényszékről. Várj csak öregem, lediktálom máris a bevezetést.

- Ö... ö... ö... ö... Igen. A büntetőtörvényszék Szinnay-tanácsa ma délelőtt kezdte meg az annak idején világszerte óriási feltűnést keltett gróf Gyulaházy-féle gyilkossági bűnügy főtárgyalását, amely iránt hatalmas érdeklődés nyilvánul meg különösen az arisztokrácia, de nemkülönben a művészvilág részéről is. A bünper vádlottja ugyanis... Várj csak öregem, ezt az utóbbi mondatot húzd ki, előbb még más jön... A főtárgyalásra szóló jegyeket már napokkal előbb szétkapkodták. A nagy esküdtszéki terem előtt rendőrök állnak és figyelnek a rendre. Bár még csak fél kilenc van, bent a terem padsoraiban már kezd gyülekezni a hallgatóság. Ismert előkelő arisztokraták vonulnak fel, nemkülönben a főváros éjszakai életének s a művészvilágnak jellegzetes alakjai, sápadt arccal, kialvatlan szemmel, továbbá természetesen jogászok és orvosok is.

...A baloldali pulpituson már elfoglalta helyét a védő, dr. Téglás Árpád, az ügyvédi kar egyik fiatal, de nagyrahatott tagja. Iratait rendezgeti maga előtt s látszik rajta, hogy nagy belső izgalom fűti, hiszen induló karrierjének ez az első nagy bűnpere. Szemközt vele csakhamar megjelenik a vádhatóság képviselője, dr. Bisztróczy Elemér ügyészségi alelnök, akiről köztudomású, hogy a legszigorúbb ügyészek egyike. Kézfogással üdvözli a beidézett orvosszakértőket, akik az ügyészi emelvény alatt lévő padsorban helyezkednek el.

...Halk zszibongás, feszült várakozás tölti be a tárgyalótermet. Hirtelen nagy csend támad. Kinyílik az egyik mellékajtó s kékruhás fegyőr kíséretében belép rajta a vádlott: Marinszky Éva, aki Eva Marina név alatt néhány hónappal ezelőtt még a főváros legdivatosabb és legkedveltebb dizőze volt. Egyszerű, ízléses fekete szatenruha simul karcsú, nyúlánk természetére, arcán különös elrendezésű fátylakkal. Füstszínű selyemharisnya és fekete cipő van a lábán. Az egyetlen színfolt rajta ruhájának keskeny gallérja. Hófehéren világít ovális szép arca is. A terem, amelynek hallgatósága közt számos ismerőse ül, most felmorajlik. Éva Marina azonban nem vesz tudomást erről, csak védője felé bólint kedvesen, aki bátorítólag mosolyog rá vissza, amint leül a vádlottak padjára...

...Rendkívül súlyos vád nehezedik erre a törékeny testre: gyilkosság vádja. Az ügyészség vádirata szerint előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés vádja, aminek büntetése: kötél általi halál!

- Mit mondasz öregem? Kérlek, most ne zavarj, amikor már olyan jól belejöttem. Mingyárt rátérek arra is... Vagy tudod mit, igazad van, itt mingyárt megírhatjuk. Mi az már megint? Kérlek, ne zavarjatok folyton! Micsoda? Hogy felvállalod magad? De nehogy azt a süket Várkonyit küldd!... Halló!... Halló!... Tudtam, hogy most fél óráig várhatok... Halló!... Megörülök ezekkel a... Na végre! Maga az Szatmári? Hát akkor írja, fiam. Ugye, maga nyerte meg tavaly a gyorsíróbajnokságot. Remek! Akkor magának hadarva is diktálhatok... Hol is hagytam el? Ja, igen! Tehát rajta... Emlékezetes még, hogy múlt év november 16-ikán reggel ibolyautcai palotájának dolgozósobájában holtan találták gróf Gyulaházy Adorjánt, a dúsgazdag földesurat. Az ismert, hatvanhét esztendő arisztokratát, aki már évek óta teljesen

visszavonultan élt, meggyilkolták. Reggel az inasa fedezte fel a szörnyű bűncselekményt. Az idős gróf átlőtt szívvel, arccal előrebukva feküdt a vérrel átitatott szőnyeg közepén. A rendőri bizottság megállapította, hogy a gyilkosságot előző éjszaka 12 és 1 óra között követték el. A nyomozás alig néhány óra alatt eredményre vezetett s talán még nagyobb szenzációt keltett, mert tettesként Éva Marinát, a fiatal, feltűnő szépségű dizőzt tartóztatták le. Az énekesnő ugyan a leghatározottabban tagadta bűnösségét, de a tárgyi bizonyítékok rendkívül terhelőek voltak s az ügyészség ezen az alapon készítette el vádiratát, majd pedig a törvényszék kítűzte a fő tárgyalást... Halló! Fiacskám, nézze, egyelőre most befejeztem. Rohanok fel, mert azonnal kezdik a tárgyalást. Isten vele, a viszonthallásra.

2.

- Halló!... Szatmárikám, magának folytatom. Ugye, elég érdekes volt a bevezetés? Várjon csak, közben rágyujtok... Így ni, mehetünk...

Pontban kilenc órakor felpattan a bíróság ajtaja és dr. Szinnay Géza törvényszéki tanácselnök vezetésével ünnepélyes csendben bevonul a büntetőbíróság. A teremben már minden helyet elfoglaltak, a karzatok is zsúfoltak.

- A főtárgyalást megnyitom - hangzik az elnök szava a néma csendben. - Figyelmeztetem a hallgatóságot, hogy minden rendzavarástól, tetszés és nemtetszés nyilvánítástól tartózkodjék, különben a termet azonnal kiüríttetem.

Miután az elnök megállapította, hogy a vádlott, az ügyész, a védő s a szakértők jelen vannak, először a beidéztet tanukat vette számba. Fekete gyászruhában vonulnak a bírói emelvény elé a meggyilkolt gróf gyermekei és legközelebbi hozzátartozói, akiket tanuként idéztek meg, valamint a grófi palota személyzete és mások.

- Zámbó Magdolna! - szólítja az elnök az egyik tanut.

Senki sem jelentkezik.

- Zámbó Magdolna! - kiáltja ki az altiszt a tanuk szobájába, amely azonban üres. - Zámbó Magdolna! - visszhangzik a folyosóról is.

- Beteg - szólal meg valaki a tanuk közül.

- Beteg? - emeli fel fejét az elnök. - Van orvosi bizonyítványa? Ki jelenti ezt be?

- Én - lép elő a tanuk közül Gyulaházy Ilona grófnő, a meggyilkolt főúr egyik leánya. - Zámbó Magdolna a szobalányunk és már az éjjel rosszul lett, ma reggel nem tudott felkelni, ezért nem jelenhetett meg.

Az elnök halkán összesűg szavazóbíráival, majd a következőket jelenti ki:

- A bíróság egyelőre nem határoz Zámbó Magdolna kihallgatása ügyében, hanem majd a szükséghez képest fog intézkedni. A beidéztet tanukat felkérem, szíveskedjenek most bevonulni a várószobába, ahonnan majd egyenként fogom szólítani őket. Már most figyelmeztetem azonban önöket, hogy igazat kell vallani, semmit sem szabad elhallgatni, mert a törvény a hamis tanuzást öt évig terjedhető fegyházzal bünteti.

Miután a tanuk kivonultak, az elnök maga elé szólítja a vádlottat. Éva Marina, aki eddig lehajtott fővel ült a vádlottak padján, most hirtelen összerezzen, majd csendesen feláll és a bírói emelvény elé lép. Arca, ha lehet, még sápadtabb. Apró, fehér zsebkendőt szorongat vékony ujjai közt.

- Most felolvassuk a vádiratot - mondja az elnök.

A fiatal jegyző olvassa fel a vádirat rendelkező részét, amely után megkezdődik a vádlott részletes kihallgatása.

- Neve?

- Marinszky Éva - hangzik a suttogó válasz.

- De az Éva Marina művésznevet is használta, ugye?

- Igen.

- Hány éves?

- Huszonhárom.

- Anyja neve ugyebár Marinszky Erzsébet s ön itt Budapesten született - az elnök tapintatosan igyekszik átsiklani a személyi adatok egyik kényes pontján. - Apját nem ismerte?

A vádlott egy pillanatig habozni látszik.

- Nem... - válaszolja végül s lesüti a szemét.

- Foglalkozása?

- Énekesnő voltam.

- Hallotta a vádiratot, tudja, hogy mivel vádolja az ügyészség. Megértette a vádat? Bűnösnek érzi magát?

- Nem! - csattan fel határozottan a fiatal nő tiltakozása. - Ártatlan vagyok!

- Kezdjük talán onnan - mondja csillapítóan az elnök - mikor és hogyan ismerkedett meg gróf Gyulaházy Adorjával?

A vádlott idegesen kezdi gyűrögetni zsebkendőjét s mintha pár pillanatig sírással küszködne.

- Csak nyugodtan, fiam - biztatja jóságos hangon az elnök. - Mondjon el mindent őszintén, azért vagyunk itt, hogy az igazságot kiderítsük.

- Mult év őszén - kezdi vallomását a vádlott - meghívást kaptam a Gyulaházy grófi palotába, hogy ott egy estélyen lépjek fel és énekeljek el néhány dalt. A meghívást elfogadtam s miután műsoromat befejeztem, rögtön távozni akartam, amikor a komornyik közölte velem, hogy az öreg gróf Gyulaházy Adorján kéret a szobájába. A komornyik bevezetett a gróf dolgozószobájába és ott akkor találkoztam először a gróffal, aki rendkívül kedvesen fogadott.

- Tudja gyermekem, hogy én már régóta figyelemmel kísérem a maga életét? - kérdezte tőlem. - Nagyon jól ismertem valamikor a maga édesanyját. Igen kedves, tehetséges színésznő volt...

- Az anyám már régen meghalt - mondtam.

- Tudom - felelte a gróf és feltűnt, hogy a hangja milyen szomorúan csengett. - A maga édesanyja valamikor nagyon közel állt hozzám...

- Hangja egy árnyalattal még borongósabb lett, odaállt a sűrűn lefüggönyözött hatalmas ablak elé és pár pillanatig némán nézett ki a sötét parkba. Hirtelen ezzel a kijelentéssel fordult hozzám:

- Szeretném magát nagyon boldoggá tenni. Szeretném, ha nem volna semmi gondja, bánata, ha sok pénze volna, amiből gondtalanul, függetlenül élhetne.

- De kérem gróf úr - kérdeztem megütközve - mit kíván tőlem?

- Semmit... semmit - nyugtatott meg mosolyogva. - Látja én már öreg ember vagyok és halálosan beteg. Nem kérek semmit, csak azt, hogy néha-néha láthassam. Beteg vagyok, én nem járhatok sehova, de azért szeretném látni legalább hetenként egyszer. Olyan magános vagyok...

- De hiszen méltóságodnak vannak gyermekei!

- Oh, a gyermekeim! - sóhajtott. - Azok nem törődnek velem. De maga ezt nem érti. Kérem, hallgassa meg egy öreg, beteg ember kérését és aranyozza be utolsó hónapjaimat, vagy talán már csak heteimet...

- Anyyira meghatottak a szavai - fűzte hozzá magyarázatul a vádlott, - hogy megígértem: minden héten meg fogom látogatni és majd énekelek neki. Megbeszéltük, hogy minden kedden éjszaka, amikor befejeztem a műsoromat, fel fogom keresni.

- Miért éjszaka? - kérdezte meglepetten az elnök.

- A gróf kért erre. Azt mondta, hogy éppen az éjszakái a legkínosabbak, mert nem tud aludni.

- És mikor látta legközelebb a grófot?

- Alig pár nap múlva. Egy kora délelőtt csengettek lakásomon. Kinyitottam az előszoba ajtaját és legnagyobb meglepetésemre az öreg gróf látogatott meg. Láttam, hogy szinte hamuszürke az arca, karikás a szeme, roppant nehezen lélegzett és általában roppant gyengének, kimerültnek látszott. Azonnal bevezettem a szobámba és leültettem. Bocsánatot kért, amiért lakásomon zavart, de elmondotta, hogy az éjszaka megint súlyos rohama volt, de most már jobban érzi magát. Azután átnyújtott nekem egy kis fénylő, lapos acélkulcsot és egy iratot.

- Gyermekem - mondta - ezt a kulcsot jól őrizze meg. Ez egy bankszéfnek a kulcsa. Abba a széfbe én nagy összegű értékpapírokat és ékszereket helyeztem el s azokat én magának ajánlékozom. Ezzel a közjegyzői irattal és a kulccsal menjen el a bankba s a széfet rendelkezésére bocsátják.

- De kérem... - próbáltam tiltakozni.

- Mondtam, gyermekem - vágott a szavamba - hogy én magát boldoggá akarom tenni. Végre rendeletemben nem gondoskodhatom magáról, mert azt gyermekeim megtámadnák, de ezekről az értékekről senki sem tud, csak most maga...

- A leghatározottabban tiltakoztam ez ellen az érthetetlennek látszó ajándékozás ellen - jelentette ki vallomásában a vádlott - és amikor a gróf látta, hogy semmiképpen nem vagyok hajlandó a kulcsot átvenni, akkor... akkor...

- Csak folytassa nyugodtan - biztatja az elnök.

- Akkor... valami olyasmit mondott, ami lelkem mélyéig megrendített.

- Mi volt ez a kijelentés? - kérdezte az elnök.

A vádlott lehajtja a fejét és hallgat.

- Nem mondhatom meg... - válaszolja végül alig hallhatóan.

- Igen, erre vonatkozóan már a rendőrségen, majd a vizsgálóbíró előtt is megtagadta a vallomást - állapítja meg az elnök - de figyelmeztetem, hogy ne hallgasson el semmit, ami esetleg a mentségére szolgálhat.

- Nem!... Nem mondhatom meg... megígértem... - hangzik a sírásba csukló válasz.

- Halló, kollégám, nem lenne jó, ha váltatná magát? Jó, küldjön sürgős váltást!... Halló!... Te jó Isten! Ezt kifogtam... a süket Várkonyi!... Öregem, most már nem diktálok... Azt mondom, hogy egyelőre nem diktálok... Nem érted?... Mindegy!... Pár perc múlva újra jelentkezem.

3.

- Főszerkesztő úr kérem, sziveskedjék intézkedni, hogy az öreg, süket Várkonyit kikapcsolják ebből a munkából. Azok a csirkefogó, lusta gyorsírók az ő nyakába akarják varrni ezt az óriási anyagot. Ezt én, kérem, nem bírom sem hanggal, sem idegekkel, hiszen oldalakat kell diktálnom. Az anyag? Azt hiszem, elég érdekes... A tárgyalás meglehetősen símán és gyorsan folyik. Éppen most fejezte be az elnök a vádlott kihallgatását... Kérem, ahogyan parancsolja, diktálhatom egyenesen írógépbe is. Tessék talán mindjárt kapcsolni. Köszönöm...

- Halló!... Mancikám te vagy az? Hát akkor írd angyalom. Befűzted már a papírt? Szóval...

- Térjünk rá ezek után - mondja az elnök a tárgyalóterem egyre feszültebb érdeklődése közepette - a november 15-ikéről 16-ikára virradó éjszakára. Ugyebár ez éppen kedd volt, amikor, megbeszélésük szerint, a gróft legközelebb meg kellett látogatnia?

- Igen - válaszolja kissé remegő hangon a vádlott. - Sajnos, éppen azon az estén keresett fel a kávéházban, ahol szerződésben voltam, egy külföldi gramofonygár képviselője azzal az ajánlattal, hogy néhány legnépszerűbb dalomat énekeljem lemezre. A tárgyalások, amelyek számomra rendkívül fontosak voltak, egy kissé elhúzódtak és körülbelül éjfél után fél egy óraker az azzal váltam el az ügynöktől, hogy másnap délelőtt az irodájában írjuk alá az írásos szerződést.

- Meg tudná mondani, hogy pontosan hány óraker indult el? - kérdezte az elnök.

- Azt hiszem, fél egy után öt perccel. Azt tudom, hogy nagyon siettem, mert nem akartam megvárakoztatni a gróf urat, aki... aki olyan kedves és jóságos volt hozzám, mintha... Beugrottam kis gépkocsimba, átrobotgattam a Lánchídon Budára és alig tíz perc alatt értem az Ibolya uccába.

- Szóval akkor háromnegyed egy lehetett - állapítja meg az elnök.

- Igen. Megálltam a palota előtt a kerti kapunál, amelynek kulcsát a gróf úr előzőleg ideadta, hogy ne kelljen csöngetnem, ha éjszaka jövök, hanem egyenesen menjek fel a szobájába a hátsó kis kerti bejáraton át. Végigfutottam a kerti úton és felnéztem a palotára. Sajnálkozva láttam, hogy már minden ablak sötét. Egy pillanatra ugyan mintha megláttam volna a gróf urat szobájának ablakában, de ugyanabban a pillanatban kialudt a világítás. Megálltam és vártam néhány pillanatig, de a szoba sötét maradt.

- Biztos, hogy amikor jött, a gróf szobájában még égett a villany és csak akkor aludt el, amikor maga a kerti úton végigszaladt?

- Nekem úgy rémlett. Biztosan lefeküdt, gondoltam restelkedve késésem miatt. Elhatároztam, hogy másnap délelőtt felhívom és megmagyarázom késésemet és bocsánatot kérek tőle. Kimentem vissza az uccára, beszálltam a kocsimba és egyenesen haza hajtottam.

- Szóval ezen az éjszakán maga egyáltalában nem volt bent a palotában? - az elnök kissé előrehajolva, nyomatékkal teszi fel ezt a döntő kérdést.

- Nem! Csak a kertben voltam, de félútról visszafordultam - hangzik a határozottan csengő válasz.

- És nem hallott semmit? Valamiféle zajt... revolverdörrenést?

- Semmit sem hallottam. Sőt egész éjszakai csend uralkodott az egész környéken.

- És senkit sem látott?

- Senkit.

Most egy-két pillanatig nyomasztó csend uralkodott az átforrósodott tárgyalóteremben.

- Szóval - mondja végül az elnök - egyenesen haza ment. Hány órákor érkezett haza?

- Nem néztem meg az órát, de körülbelül egy óra lehetett. Fáradt voltam, azonnal levetkőztem és lefeküdtem, de mégsem tudtam elaludni. Össze-vissza forgolódtam párnáimon és sehogyan sem jött álom a szememre.

- Miért volt ilyen nyugtalan?

- Azért... - kapkod idegesen magyarázó szavak után a vádlott - mert elkéstem és hiába várt rám... Joggal hihette, hogy hálátlan vagyok... Eszembe jutott, hogy... hogy milyen gazdagon megajándékozott... vagyis a bankszéf kulcsa. Hová is tettem? - ötlött fel az agyamban. Igen, valahová az öltözőasztalom fiókjába. Nem az ott őrzött papírok és ékszerek izgattak, hanem... Nem lesz jó helyen, gondoltam. Felkeltem, hogy máshová tegyem a kulcsot. Kiforgattam összes fiókjaimat, a szekrényemet, összes zsebeimet és táskáimat, de csodálatosképpen a kulcsot sehol sem találtam. Nyomtalanul eltűnt.

- És azóta sem került meg?

- Nem. Nem is volt alkalmam többé keresni, mert másnap délelőtt letartóztattak - válaszolta az énekesnő, a visszaemlékezés fájdalmától fátyolos hangon.

Az elnök most az előtte tornyosuló iratok közül kiemel egy lepecsételt borítékot és kibontja. A borítékból kivesz egy csillogó ékköves ékszert, egy melltűt és felmutatja a vádlott előtt.

- Ismeri ezt a klipszet?

- Igen - hangzik a halk válasz - az enyém volt.

- Tudja azt, hogy ezt a melltűt közvetlenül a gyilkosság felfedezése után az áldozat mellett a szőnyegen találták meg?

- Igen. A helyszíni szemlén közölték azt velem, amikor a rendőrtisztviselők kihallgattak.

- Hát akkor mondja meg nekem, hogy ha az ön állítása szerint a november 15-ikéről 16-ikára virradó éjszaka nem járt az áldozat szobájában, hogyan került ez az ékszer a holttest mellé?

Érezhető az a fojtott izgalom, amely az egész tárgyalótermet átfűti, amikor az elnök ezt a döntő kérdést felteszi. Hiszen ez a leglényegesebb tárgyi bizonyíték, amely halomba dönti a vádlott egész védekezését. A padosorokból kihajolnak az emberek és csillogó szemekkel merednek előre; néhányan látcsöket szegeznek az imbolyogva álló vádlott felé, mintha csak színházi zsöllyéből néznék az előttük lejátszódó izgalmas drámát.

- Nem tudom - tépkedi kétségbeesetten zsebkendőjét a vádlott és hangja rekedtségbe fullad. - Nem tudom... nem tudom... - hajtogatja zokogással küzdve. - Úgy látszik, már korábban elveszítettem, amikor a palotában azon az estélyen felléptem...

- És azóta nem hiányzott önnek, közben nem kereste?

- Kérem, ezek nem valódi kövek, hanem csak olcsó hamisítványok és csak bizonyos ruháimhoz szoktam használni. Ahhoz a ruhámhoz, amelyben azon az estélyen felléptem és az a ruha azóta nem volt rajtam, ezért nem vettem észre, hogy elveszítettem.

Az elnök pár percig némán szemléli a vádlottat, aki kétségbeesetten próbál nyugalmat erőszakolni magára, de látszik, amint törekeny testén ideges rángások futnak keresztül és lába megremeg, amint a bírói emelvény előtt áll.

- Egyelőre befejezem a kihallgatását - mondja az elnök. - Most leülhet.

A tárgyalóterem hallgatósága felmorajlik, mintha valami óriási nyomasztó teher alól szabadult volna fel.

- Csöndet kérek - csenget az elnök. - Most tíz perces szünetet tartunk s utána megkezdjük a tanúk kihallgatását.

A bíróság visszavonul. A védő felugrik helyéről és a tántorgó vádlotthoz siet, gyengéden leülteti a helyére. Megsímogatja a reszkető kezeket és bátorítóan súg valamit védencének.

4.

- Te vagy az, Szatmárikám? Hála Istennek! Egy kicsit gyorsabb tempóban kell diktálnom, mert rengeteg anyagom van. Tehát folytatom:

Az első tanú: Juhász János, a meggyilkolt gróf inasa, aki elmondta, hogy több mint húsz éve szolgált a gróf mellett, annakidején el szokta kísérni külföldi utazásaira is, de gróf Gyulaházy Adorján az utóbbi években betegeskedett és jóformán soha ki nem mozdult palotájából, sőt saját lakosztályából is nagyon ritkán. Még családjával a közös étkezéseken sem vett részt. Az orvos a legteljesebb nyugalmat írta elő számára, mert igen előrehaladott szívbajban szenvedett és még a gyermekeivel is a legritkábban érintkezett.

- Miért? - kérdezte az elnök. - Talán nem volt jó viszonyban a gyerekeivel?

- Azt éppen nem mondhatnám - válaszolta az öreg komornyik, aki több mint két évtizedes szolgálata alatt természetesen a grófi családnak minden intimitását is megismerhette - de a gróf úr az utóbbi időben egyre különösebben viselkedett. Roppant zárkózott lett és hallottam, amikor a vádlottnak is panaszkodott, hogy öreg napjaira magányos ember lett, senki sem törődik vele.

- Kihallgatta gazdájának és vendégének beszélgetését?

- Dehogyan, kérem! - tiltakozott önérzetesen az öreg komornyik - de amikor a művésznőt az estélyen történt fellépése után felkísértem a gróf úr szobájába, feketét és szendvicseket szolgáltam fel és akaratlanul is meghallottam, hogy miről beszélgettek.

- Még mi különöset vett észre gazdája viselkedésén?

- Azt hiszem, ezt el kell mondanom, mert az ügy minden bizonnyal itt kezdődött. A múlt év őszén a gróf úr azzal bízott meg, hogy hívjam fel a Castello-kávéházat és foglaljak számára egy jó asztalt az énekesnő közelében.

- Miért találta ezt különösnek?

- Azért, mert mint már említettem, a gróf úr már régóta jóformán ki sem mozdult lakosztályából, soha semmiféle nyilvános helyen meg nem jelent és most egy este elment abba a kávéházba, ahol a művésznő énekelt.

- Értem - bólintott az elnök. - De most mondja el, hogy miképpen fedezte fel a gyilkosságot.

- November tizenötödikén, vagyis kedden este a gróf úr közölte velem, hogy éjszakára vendéget vár. Éva Marina művésznőt, aki az előadás után meg fogja őt látogatni. Utasított, hogy készítsek cigarettát és likőröket az asztalra. Éjfél után fél egyig vártunk, de a művésznő nem jött. Akkor megkérdeztem a gróf urat, hogy várunk-e még. Azt felelte, hogy nem vár tovább, a művésznő, úgylátszik, már nem jön.

- Hogyan viselkedett akkor a gróf úr?

- Nagyon levertnek látszott. Ott állt a nagy ablak előtt és valószínűleg a kis kaput leste, jön-e már a művésznő.

- Maga tehát éjjel félegykor látta utoljára életben a gróf urat? Mit csinált maga akkor?

- Bementem a szobámba és lefeküdtem.

- Nem hallott semmit? Valami revolverlövéshez hasonló zajt?

- Nem, semmit sem hallottam. Másnap reggel, mint mindig, kilenc órakor bevitettem a reggelit a gróf úr szobájába és akkor ott találtam szegény gazdámot holtan... Azonnal fellármáztam a házat.

- Van valakinek valami kérdése a tanuhoz? - nézett jobbra és balra az elnök.

- Nekem volna - állt fel a védő.

- Tessék!

- Mondja meg tanu úr, tehát az biztos, hogy november 15-ikén éjszaka a művésznő nem látogatta meg a gróf urat?

- Félegyig, amíg a gróf úr elbocsátott, nem jött.

- De azután még jöhetett - szólt közbe az ügyész - hiszen saját kulcsa volt.

- Azután bejöhetett, de én nem láttam.

Több kérdés nincs, a tanu megesketését senki sem kívánja.

- Kérem most a következő tanut, gróf Gyulaházy Sándort - mondja most az elnök.

Belép a fiatal gróf fekete ruhában, amelynek szivarzsebéből fekete szegélyű zsebkendő kandikál ki.

- November 15-éről 16-ikára virradó éjszaka, úgyebár, ön odahaza tartózkodott a palotában? - teszi fel az első kérdést az elnök.

- Igen.

- Mikor feküdt le?

- Meglehetősen későn. Jóval éjfél után.

- Mit csinált ilyen sokáig?

- Általában későn fekszem, mert esténként bélyegeimmel szoktam foglalkozni. Én ugyanis szenvedélyes bélyeggyűjtő vagyok és aznap este is egy katalógust tanulmányozva, érdekes felfedezést tettem. Azonnal felhívtam telefonon az egyik bélyegszakértőt, hogy érdeklődjem nála.

- Hány órakor lehetett ez?

- Éjfél tájban.

- Ilyen későn?

- Igen. Tudtam ugyanis, hogy azt a szakértőt, akivel állandó összeköttetésben álltam, még olyankor is meg lehet találni a bélyeggyűjtők klubjában.

- És meddig beszélgetett vele telefonon?

- Hát bizony körülbelül egy óra hosszat elvitatkoztunk a felmerült problémán. Én annyira belemerültem az érdekes témába, hogy végül a szakértő figyelmeztetett, milyen késő van. Azzal váltunk el, hogy másnap felkeres és megvizsgálja felfedezésemet.

- Nekem nincs több kérdésem a tanuhoz. A bíró urak közül valakinek? - fordul az elnök szavazóbíráihoz, akik azonban fejüket rázzák.

- Nekem volna kérdésem - jelentkezik elsőnek az ügyész. - Volt önnek tudomása a vádlott és édesapja hirtelen támadt kapcsolatáról?

- Természetesen. Nagyon furcsállottuk ezt az egész családban - válaszolja kissé éles hangon a fiatal gróf - és nem tudtunk más magyarázatot találni, minthogy a hölgy valamiképpen behálózta apánkat...

- De kérem! - pattan fel bíborra gyúlt arccal Éva Marina. - Tiltakozom ez ellen a gyanúsítás ellen - és védelemért könyörögve fordult védője felé, aki szintén felugrott és valamit akart mondani.

- Csak nyugalom, nyugalom! - csillapítja a felviharzó kedélyeket az elnök. – Kérem, tanu úr, szíveskedjék a személyes élű megjegyzésektől tartózkodni és kizárólag a tényállásra vonatkozó adatokhoz ragaszkodni.

- Bocsánatot kérek méltóságos elnök úr, de ez szorosan a tényálláshoz tartozik. Tudomást szereztünk arról, hogy édesapánk, aki súlyosan beteg volt, egyszerre gyors és feltűnő érdeklődést kezdett tanusítani a vádlott iránt. Megbízunk egy magán detektív irodát, hogy vizsgálja ki az ügyet, majd pedig jogtanácsosunkhoz fordultunk, különösen akkor, amikor megtudtuk, hogy édesapánk nagy vagyont képviselő értékpapírokat vett ki bankjából és azokat ismeretlen helyre vitte. A magán detektív csak annyit közölhetett velünk, hogy apánk ezeket a papírokat minden valószínűség szerint egy másik bankban helyezte el, mert egy széf-kulcsot adott át a művésznőnek.

- Mit csinált a család, amikor erről tudomást szerzett?

- Tiltakoztunk apánknál, de sajnos nem lehetett komolyan tárgyalni vele, mert annyira felizgatta magát, hogy rosszul lett, szívrohamot kapott.

- Mikor volt ez?

- November tizenötödikén délután. Orvosi tanácsra ágyba fektettünk és elhatároztuk, hogy másnap jogtanácsosunkkal fogjuk az ügyet megtárgyalni, de erre már nem került sor, mert apánkat azon az éjszakán megölték.

- Szóval ön november 15-ikén délután látta utoljára az édesapját?

- Igen. Jánostól, az inasától hallottam később, hogy este felkelt és izgatottan várta a... művésznőt.

- Tud valamit arról, hogy mi lett a széf kulccsal?

- Nem tudom. A vádlott a rendőrségen azt vallotta, hogy ez a kulcs nyomtalanul eltűnt a lakásáról. Persze ebből egy szó sem igaz, mert ki...

- Kérem, méltóztassék tartózkodni az ilyen kijelentésektől! A tényállás felderítése a mi feladatunk. Méltóztassék ezt ránk bízni. Kíván még valamit előadni?

- Nem tudok semmit.

- Méltóságos elnök úr - emelkedik fel helyéről a védő - nekem volna néhány kérdésem a tanuhoz.

- Tessék - bólintott az elnök.

- A tanu úr említette - nézi jegyzeteit a védő - hogy szenvedélyes bélyeggyűjtő.

- Úgy van - fordul a gróf az ügyvéd felé.

- Igaz, hogy önnek sok pénzébe kerül ez a szenvedélye?

- Hát... - kezdi válaszát bizonytalanul a tanu.

- De kérem, elnök úr, hogyan tartozik ez ide? - tiltakozik az ügyész.

- Majd mindjárt megmagyarázom - mondja a védő. - Szóval, ugyebár, az igaz - fordul ismét a gróf felé - hogy méltóságodnak sok pénzébe kerül ez a szenvedélye?
- Joggal állíthatom - jelenti ki büszkén a tanu - hogy egyike vagyok a világ legismertebb gyűjtőinek és sok szép, drága és ritka példányom van.
- És akkor is telt erre a költséges passzióra, amikor még édesatyja életében csak kis havi apanázs élvezője volt?
- Kérem, védő úr - kopog ceruzájával az elnök - ez igazán nem tartozik ide. Nem engedek meg feltenni ilyen kérdéseket. Mi köze van a tanu úr gyűjtőszendélyének a bűncselekményhez?
- Majd rá fogok mutatni - válaszolja a védő - de köszönöm, egyelőre ennyi elég.

5.

Általános figyelem közepette lép be a következő tanu: gróf Gyulaházy Ilona, az áldozat másik gyermeke. Szép, szőke, elegáns arisztokrata nő. Lehúzza hosszú fekete bőrkesztyűjét, miközben büszke pillantásokkal méregeti végig a vádlottak padján sápadtan és izgatottan ülő Éva Marinát. A fiatal grófkisasszony nagyjából ugyanúgy mondja el a történeteket, mint az imént kihallgatott fivére.

- November 16-ikán reggel erős kopogtatásra ébredtem fel - mondja többek között. - Bátyám, Mihály jött be feldúltan. „Borzalmas szerencsétlenség történt...” - mondta fakó, reszkető hangon. - Apa! - sikoltottam fel - meghalt?... Megölték! - válaszolta fivérem dermedt hangon. - Öltözz fel gyorsan, már értesítettem a rendőrséget.

- Szóval azon az éjszakán ön is odahaza tartózkodott - állapítja meg az elnök.

- Este színházban voltam és onnan fél tizenkettő után érkeztem haza. Szobámba érve, csengettem szobalányomnak, Magdának, hogy készítsen egy csésze teát, majd átküldtem sógor-nőmhöz, Máriához, hogy kérje tőle vissza azt a könyvet, amelyet az előző napon kölcsönkért tőlem. Magda elhozta a könyvet, majd segített levetkőzni és körülbelül háromnegyed egy lehetett, amikor ágyba kerültem. Egy kicsit még olvastam, azután elálmosodtam és elaludtam. Reggel bátyám kopogtatására ébredtem fel.

- Éjszaka nem hallott semmit?... Szokatlan zajt, revolverdörrenést?

- Semmit.

- Ha szabad érdeklődnöm, kivel volt színházban?

- Mihály bátyámmal.

- És ő is hazajött önnel együtt?

- Nem. Azt mondta, hogy még felnéz egy kicsit a kaszinóba.

- Amikor a holttest mellett megtalálták ezt a klipszet - mutatja fel a csillogó bűnjelet az elnök - ön volt az, aki rögtön felismerte abban a vádlott tulajdonát. Honnan ismerte ilyen jól ezt a klipszet?

- Azon az estélyemen, amelyen a művésznő... a vádlott nálunk fellépett, éneklése közben feltűnt nekem, hogy milyen gyönyörű estélyi ruhája van és arra gondoltam, hogy megkérdezem tőle, melyik szalonban dolgoztat. Amint így ebből a szempontból tüzetesebben vizsgáltam, természetesen megfigyeltem azt is, hogy ez a csinosmívű hamis ékszer csatolja össze elől, a mély kivágásban, a ruháját.

- Értem - bólint az elnök - tehát ezért figyelte meg ily erősen és ezért ismerte fel azonnal. Egyébként ön is rossz szemmel nézte apja érdeklődését a vádlott iránt?

- Hogyne! Sehogyan sem tudtuk ezt megérteni, hogy egy ilyen beteg, öreg ember és egy ilyen fiatal leány, aki jóformán az unokája lehetne... Beszéltem is erről háziorvosunkkal, aki megmagyarázta, hogy az ilyesmi gyakran elő szokott fordulni öregező férfiak életében. Hiszen ha csak egyszerű érzelmi kapcsolatról lett volna szó, hát Istenem... ez elvégre a művésznő ízlésére és erkölcsére vall - és gúnyos, lesujtó pillantással méri végig a vádlottat, akinek az arca ismét lángbaborul. Fel akar ugrani, de hátratántorodik és a fogházór kapja el.

- Nekem... nekem... nekem a gróf... - dadogja levegő után kapkodva a vádlott.

- Önt is figyelmeztetem - szólt rá erélyesen az elnök a tanura - hogy tartózkodjék a sértésektől.

- A gróf úr állt talán olyan közel hozzám, mint... mint önhöz - szedi össze magát a vádlott és élesen szembefordul a tanuval.

- Egyelőre nincs több mondani valóm! - jelenti ki hidegen a grófnő.

- Kíván valaki kérdést intézni a tanuhoz? - fordul az ügyész és a védő felé az elnök.

- Ismer ön valami olyan okot - kérdez elsőnek az ügyész - ami arra készítette a vádlottat, hogy az ön édesapját megölje?

- Igen - hangzik a meglepő válasz. - Bizonyára tudomást szerzett arról, hogy lépéseket kívánunk tenni, amiért szegény édesapámtól kicsalta az értékpapírokat, meg az ékszereket és azért ölte meg apámat, nehogy az megmászthassa a nagylelkű adományt és hogy így minél előbb a vagyon birtokába jusson.

- Kérem, ez csak következtetés! - ugrik fel hevesen a védő. - Tiltakozom az ilyen feltevések ellen.

- Méltóztassék nyugodtan maradni - csenget az elnök. - Bízva csak ránk ügyvéd úr; mi semmiféle következtetéstől nem hagyjuk befolyásoltatni magunkat és kizárólag csak a rideg tényállást tartjuk szem előtt.

A tárgyalóteremben egyre izgatottabb lesz a hangulat.

A következő tanu, a gróf harmadik gyermeke: gróf Gyulaházy Mihály, aki ugyancsak fekete ruhában áll a bírói emelvény elé. Elmondja, hogy november 16-ikán reggel János, az inas, őt értesítette elsőnek borzalmas felfedezéséről. Azonnal berohant apja szobájába és onnan telefonált a rendőrségre.

Az ügyésznek nincs semmi kérdezni valója, ellenben ismét felviharzik az izgalom, amikor a védő kezdi kérdéseit.

- Gróf úr, ugyebár, november 15-ikén este hugával együtt színházban volt, de nem kísérete haza testvérét, hanem a kaszinóba ment?

- Igen.

- Meddig tartózkodott a kaszinóban?

- Éjfél után kettőig és taxin mentem haza.

- És mit csinált a kaszinóban?

- Két barátommal kártyáztam.

- Meg tudná mondani, kik voltak ezek a barátai?

A tanu arca elsápad és a bírói emelvény felé fordul.

- Elnök úr, kérem, miért tartozik ez ide? Mi szükség van arra, hogy teljesen idegen, előkelő embereket, akiknek semmi közük nincsen ehhez az üggyhöz, belekeverjenek?

- Ne méltóztassék a kérdésre válaszolni, mert ez valóban nem tartozik ide - mondja az elnök.

- Rendőri kihallgatása során megnevezte ezeket az urakat - mondja a védő.

- Ott igen, de itt nem vagyok hajlandó a nyilvánosság előtt. Semmi szükség, hogy nevük belekerüljön a lapokba.

A tanúk sorában még egy családtag következik, az áldozat menyje: gróf Gyulaházy Sándorné. A feltűnő szépségű szőke asszony egy kicsit kipirultan lép a bírói emelvény elé. Az elnök őt is figyelmezteti az eskü szentségére.

- A tiszta igazat fogom vallani! - jelenti ki csengő hangon - de bocsánatot kérek, ha kissé zavarban vagyok. Még sohasem álltam bíróság előtt és hatóságokkal sem volt még, hála Istennek, dolgom.

A grófné ugyan rendkívül bőbeszédűen és részletesen mond el mindent, de előadása volta-képpen semmi újat és lényegeset nem tartalmaz a már korábban elhangzott vallomások után. Megerősítette sógornője vallomását, hogy november 16-ikára virradó éjszaka a szobalány valóban bejött hozzá s visszakérte az előző napon kölcsön vett könyvet.

- Mit csinált ön november 16-án éjszaka egy és két óra között? - kérdezi a védő, akinek a kérdései egyre nagyobb izgalmakat váltanak ki.

- Együtt voltam férjemmel a dolgozószobájában, mert valamit meg akartam vele beszélni - hangzik a felelet. - Vártam, hogy befejezi telefonbeszélgetését abban a bélyegügyben, de szokása szerint, ha bélyegről van szó, annyira elmerül a témába, hogy annak se vége, se hossza. Körülbelül egy óra hosszat beszélt ismerőseivel. Végül láttam, hogy őt más most úgyszemint érdeklí s a beszélgetésnek sohasem akar vége lenni, visszavonultam szobámba és lefeküdtem.

- Hány óra volt ekkor?

- Egy óra elmúlt, mert amikor levetkőztem, megnéztem az órát. Pontosan tizenkét perccel múlt egy óra.

- Köszönöm nincs több kérdésem – jelenti ki a védő és ezzel befejeződött az áldozat családtagjainak a kihallgatása.

6.

Az elnök ezután a vádlotthoz fordult és megkérdezte, hogy mielőtt a további bizonyítási eljárást folytatná, kíván-e valami megjegyzést tenni az eddig elhangzott tanuvallomásokra.

Éva Marina bizonytalanul áll fel, tétován, kérdően néz védőjére, aki biztatóan int, mire az énekesnő a következőket mondja:

- A tanuk részéről engem különféle gyanúsításokkal illettek arról a szerintük érthetetlen, sőt ízléstelennek és erkölcsstelennek nevezett kapcsolatról, amely engem gróf Gyulaházy Adorjánhoz fűzött. Könnyű volna megcáfolnom ezeket a méltatlan gyanúsításokat, de nem tehetem, mert engem sokkal nagyobb... tisztelet és megbecsülés fűz a szerencsétlenül járt grófhhoz, mint gyermekeit, akik nem átalják beszennyezni apjuk emlékét, csak azért, hogy engem...

- Önt is figyelmeztetem - kopog erélyesen az elnök - hogy tartózkodjék az ilyen kijelentésektől. Ha így folytatja, akkor nem engedem tovább beszélni. Kíván-e még valami olyasmit előadni, amit eddig nem mondott el, de amit lényegesnek tart az ügy szempontjából?

- Bocsánatot kérek... - hajtja le fejét a vádlott - nem is tudom, hogy még mit mondhatnék. Hacsak talán azt nem, hogy... Tulajdonképpen, amióta vizsgálati fogságban vagyok, sokat tépelődöm mindenféléről és többek közt arról az előttem is megmagyarázhatatlan rejtélyről, hová tűnhetett el lakásomról a bankszéf kulcsa. Azután eszembe jutott egy különös élményem, ami éppen azon az ominózus estén történt velem.

- Tessék, mondja el, ha szükségesnek tartja - biztatja az elnök.

- Említettem már, hogy november 15-ikén este a kávéházban, ahol akkor énekeltem, felkeresett egy külföldi gramofóngyár képviselője és ajánlatot tett, hogy néhány legsikerültebb dalomat énekeljem lemezre. A tárgyalások során felmerült a szüksége annak, hogy bemutassam dalaim szövegét és melódiáját, de miután ezeknek egy része nem volt nálam, két számom közti szünetben autómon hazasiettem lakásomba, hogy a szükséges kottákat a kávéházba vigyem. Bedugtam kulcsomat az előszobaaajtó zárjába, a kulcs azonban nem fordult. Rossz kulcsot vettem volna elő? Lehetetlen! Nem, a kulcs jó volt. Újból bedugtam a zárba, de megint nem fordult. Véletlenül meglöktem az ajtót, amely legnagyobb meglepetésemre nyitva volt, pedig a leghatározottabban emlékeztem rá, hogy amikor este elmentem, szokásom szerint kétszer is ráfordítottam a kulcsot az ajtóra. Az ajtó most mégis nyitva volt! Megijedtem, hogy betörő jár a lakásomban és leszaladtam a házmesterért, aki velem együtt jött vissza. A házmester belépett az előszobába és ott is világosságot gyújtott. Tessék csak bejönni bátran, művésznő! - szólt ki. - Nincs itt a világon senki, biztosan elfelejtette bezárni az ajtót, amikor elment hazulról. Kissé még mindig szorongva mentem a lakásba és körülnéztem. Látszólag minden rendben volt. Minden tárgy a helyén, a fiókok csukva, a szekrényem zárva, csak... egyszerre feltűnt, hogy az ablak vasredőnye le van eresztve.

- Valaki mégis járhatott itt - mondtam a házfelügyelőnek - mert a vasredőnyt én sohasem szoktam leengedni.

- Talán a bejárónó?

- Nem, a bejárónó már délelőtt el szokott távozni és mit keresett volna itt este?

- Hiányzik valamije a művésznőnek? - kérdezte a házmester.

- Kinyitottam a szekrényemet, a fiókjaimat, de sehol semmi hiányt nem fedeztem fel... Kérem, méltóságos elnök úr - emeli fel most hangját a vádlott - azon az estén én valóban semmiféle hiányt nem fedeztem fel a holmijaim között, de kizártnak tartom, hogy előszobám ajtaját

nyitva hagytam volna és hogy a redőnyt én engedtem volna le, mert ez nekem sohasem volt szokásom. Távollétemben tehát azon az estén valaki mégis járt a lakásomban... Azóta sokat gondolkoztam a dolgon és hirtelen eszembe jutott, hogy talán ezért hiányzik a széfkulcs... Az a rejtélyes ismeretlen, aki a lakásomat valami módon kinyitotta és bement, csakis azt a kis fémkulcsot vitte magával és nagyon könnyen meg is találhatta, mert én hanyagul csak az öltözőasztalom fiókjába dobtam...

- Kérem, ezt mindenesetre jegyzőkönyvbe vesszük - mondja az elnök - de nagy kár, hogy ezt az észrevételét csak most közölte és nem mindjárt akkor, amikor a rendőrségen elsőízben kihallgatták, mert akkor a nyomozásnak esetleg módjában lett volna kideríteni, hogy ki volt ez a rejtélyes látogató. Ma azonban, ennyi sok hónap után...

Most szólásra jelentkezik a védő, de az elnök leinti.

- Kérem, ügyvéd úr, most még a vádlott kihallgatása folyik.

- Nem kérdezni akarok, hanem ezzel kapcsolatban indítványt előterjeszteni...

- Majd arra is rákerül a sor. Tessék türelemmel várni. Van még valami mondanivalója a vádlottnak?

- Nincs... - Éva Marina leül a vádlottak padjára, roppant kétségbeesettnek és fáradtnak látszik.

A további tanúk kihallgatása most már gyorsabb tempóban folyik. Tanuvallomást tett a grófi palota portása, de nem mondott semmi lényegeset. Ő sem hallott sem lövést, sem zajt azon az éjszakán, idegen az ő tudta nélkül a palotába be nem juthatott. Ellenben megerősítette a grófi család tagjainak vallomását arról, hogy mikor érkeztek haza a gyilkosság éjszakáján. Hasonló értelemben vallott a sofőr és a grófi palota többi alkalmazottja is.

Azután a szakértői előterjesztések következtek. Az orvosszakértői vélemények szerint gróf Gyulaházy Adorján halála egészen bizonyosan éjjel tizenkettő és egy óra között következett be. Minden valószínűség mellett szól, hogy az áldozat a szobának háttal, az ablak előtt állt, az ajtó nyílására fordulhatott vissza, amikor a gyilkos belépett. Ebben a pillanatban azonban már el is dörrent a revolver, amelynek gyilkos golyója a gróf mellébe fúródott és a szívet is átjárta. A halál azonnal beállott és az élettelen test végigzuhant a szőnyegen.

Kihallgatták a nyomozást végző rendőrtisztviselőket is. Az elnök a kihallgatott szakközegektől megkérdezte:

- Hogyan lehetséges, hogy a revolver dörrenését senki sem hallotta a házban?

- Ez könnyen lehetséges - hangzott a válasz - egyrészt azért, mert a teljes visszavonultságban élő gróf a palota legtávolabbi sarkában lakott, másrészt pedig ennek a régi palotának a falai olyan vastag terméskőből épültek, amelyeken keresztül nem hatolhatott át a zaj, legalábbis nem olyan erősen, hogy azt akár a személyzet, akár a család tagjai távol fekvő szobáikban meghallhatták volna.

- Én hallottam valami pukkanás féjét - jegyezte meg gróf Gyulaházy Sándorné - de nem tulajdonítottam annak semmiféle jelentőséget, mert azt hittem, hogy az utcán egy autógumi pukkadt ki.

- És hány órákor hallotta ezt a zajt? - kérdezte az elnök.

- Azt nem tudnám megmondani, mert arra nem figyeltem, én a férjemre...

- Köszönöm elég - vágja el a kitörni készülő bőbeszédű szóáradatot az elnök.

A beidéztet tanúk közül csak Zámbo Magdolna szobalány nem jelent meg betegsége miatt s a bíróság úgy határozott, hogy felolvastatja a szobalánynak a vizsgálat során a rendőrségen tett

vallomását. Ez a vallomás azonban mindössze pár mondatból áll és semmi lényegeset nem tartalmaz a már eddig elhangzottakkal szemben, főként csak arra vonatkozik, hogy november 15-ikén éjjel után Ilona grófnő őt küldötte át Mária grófnéhoz a könyvért, azután segített úrnőjének levetkőzni és nyomban ő is lefeküdt.

7.

Az elnök ezután megkérdezte, hogy van-e valaki részéről bizonyítási indítvány. Dr. Bisztriczay Elemér ügyészségi alelnök kijelentette, hogy ő semmiféle további bizonyítást nem kíván. Annál terjedelmesebb, szenzációsabb és izgalmasabb indítványokat terjesztett elő dr. Téglás Árpád védő.

- Tekintetes királyi törvényszék, méltóságos elnök úr - kezdte ünnepélyesen. - Kegyeskedjenek megengedni, hogy többrendbeli bizonyítást kiegészítő indítványt terjesszek elő. Anélkül, hogy védőbeszédemnek lényegét most érinteném, mély tisztelettel mégis felhívom a figyelmet arra, hogy bizonyos lélektani és logikus következtetésen alapuló momentumokon kívül, az egyetlen és kizárólagos tárgyi bizonyíték védecsem esetleges bűnössége mellett az a mellút, amelyet a gyilkosság felfedezése alkalmával közvetlenül az áldozat mellett találtak.

- Őszintén meg kell vallanom - folytatta a védő - hogy nekem sohasem tetszik, ha a gyilkos gombot, tűt, vagy bármilyen egyéb olyan tárgyat veszít el a tett helyszínén, amiből azonnal, már az első pillanatban meg lehet állapítani, hogy ki a tettes. A legprimitívebb detektívregényekben az ilyen esetekben mindig az derül ki, hogy az otffelejttett tárgy csupán megtevesztésül szolgált.

- A védő úr azt kívánja bizonyítani, hogy a mellút más valaki tette oda, hogy ezáltal a vádlottra terelje a gyanút? - vetette közbe az elnök.

- Sajnos ezt nincsen módomban bizonyítani - hangzott a válasz - csupán a figyelmet kívántam felhívni erre. De szeretném felhívni a figyelmet más érdekes körülményre is. Nevezetesen arra, hogy amint az elhangzott tanuvallomásokból kiderül, a grófi ház valamennyi tagja a legtökéletesebb alibival rendelkezik. Igaz viszont, hogy ezt az alibit többé-kevésbé egyik a másik számára bizonyítja.

- Vizsgáljuk meg tüzetesebben a helyzetet, Gyulaházy Ilona grófnő november 15-ikén bátyjával, Mihály gróf úrral együtt színházban volt. Onnan egyenesen hazajött egyedül, majd éppen a kritikus időpontban átküldi szobalányát sógornőjéhez, hogy a kölcsönadott könyvet hozza neki vissza. A grófnő tehát körülbelül tíz percig teljesen egyedül maradt és ez a tíz perc teljesen elegendő lehetett arra, hogy teszem fel, átrohanjon az áldozat szobájába és...

- De kérem szépen! - ugrik fel izgatottan a grófnő.

- Méltóztassék türelmesen meghallgatni - mondja nyugodtan a védő - én a világon senkit sem akarok meggyanusítani, kizárólag csak a rendelkezésemre álló tényeket csoportosítottam. De ezt nem is folytatom, hanem rátérek gróf Gyulaházy Mihályra, aki a színházi előadás után, vallomása szerint, elment a kaszinóba és ott két barátjával éjfél után kettőig kártyázt. Csak azután ment taxin haza. Kérem, a gróf úr rendőrségi vallomása során meg is nevezte ezt a két barátját, akiknek nevét a rendőrségi jegyzőkönyvekben megtalálhatjuk.

- Tekintetes királyi büntetőtörvényszék! Méltóságos elnök úr! Én felkerestem ezt a két urat, akiket e pillanatban nem akarok megnevezni, de akik nekem kijelentették, hogy ők november 15-ikén nem kártyáztak a kaszinóban gróf Gyulaházy Mihállyal, mert ők ezen a napon ott sem voltak a kaszinóban. Az egyik vidéki birtokán tartózkodott, a másik pedig külföldön utazgatott és csak hetek múlva érkezett haza.

A védőnek ez a bejelentése óriási izgalmat kelt a tárgyalóteremben. Minden szem gróf Gyulaházy Mihályra mered.

- Kérem tehát - kiáltja a zajt túlszárnyalva a védő - ennek a két előkelő úrnak sürgős és azonnali kihallgatását és kérem magának a gróf úrnak a kihallgatását, hogy miért adott elő a tényeknek nem megfelelő vallomást?

Sápadtan és egész testében remegve az izgalomtól áll fel gróf Gyulaházy Mihály, amikor az elnök szólítja:

- Mi a megjegyzése a védő úrnak erre a megállapítására?

- Kérem - kezdi erős zavarral küzdve a gróf - mindenekelőtt a leghatározottabban visszautasítom azt az aljas inszINUÁCIÓT, amellyel a védő úr azt akarná bebizonyítani, hogy én öltem volna meg az édesapámat! Ez hallatlan! Ez...

- Méltóztassék a kérdésre konkrétan válaszolni! - vág közbe az elnök.

- Felesleges azoknak az uraknak a kihallgatása, mert kérem én magam is beismerem, hogy november 15-ikén éjszaka a színházi előadás után valóban nem a kaszinóba mentem.

- Hanem hol volt éjjel kettőig?

- Kérem - a gróf egyre kínosabb zavarral küzdök - méltóztatnak talán megérteni, hogy férfi számára alakulhat olyan helyzet, amikor, mondjuk, egy hölgyet nem akar kényes helyzetbe hozni... Méltóztassék elrendelni a zárt tárgyalást és ott hajlandó vagyok megmondani, hogy színház után éjfél két óráig hol tartózkodtam.

- A bíróság megvárja a védő úr összes előterjesztéseit - hirdeti ki a határozatot az elnök - és azokról, valamint a tanú kéréséről együttesen fog határozni. Tessék folytatni védő úr.

- Rátérek most az áldozat harmadik gyermekére, gróf Gyulaházy Sándorra.

- Talán most rám akarja bizonyítani, hogy én is gyilkos voltam? - pattan fel ingerülten a gróf.

- Kérem, én még semmit sem mondtam - mosolyog a védő nyugodtan - szíveskedjék meghallgatni. Ismétlem, én csak a rideg tényeket csoportosítom. Senkit sem gyanúsítok. Ön, gróf úr azt mondta, hogy a kritikus időpontban, vagyis éjszaka tizenkettő és egy óra között, rendkívül hosszú telefonbeszélgetést folytatott egy bélyegszakértővel. Tekintetes királyi törvényszék, én felkutattam ezt a szakértőt és vele is beszélgettem. A szakértő úr megerősítette, hogy a gróf úr abban az időpontban csakugyan közel egy óra hosszat beszélt vele telefonon, csak-hogy... A beszélgetés során arról volt szó, hogy a gróf úr az egyik katalógusban megállapította, hogy valami ritka bélyeg, amelyből a világon alig két-három példány van, kék színű, az ő gyűjteményében is van egy ugyanilyen bélyeg, amely azonban zöld. A szakértő ezt kétségbevonta és azt állította, hogy a gróf úr bizonyára nem jól emlékszik saját bélyege színére. Azonnal megkeresem a bélyeget, mondta a gróf úr és itt... itt ismét jó tíz perces hézag állt be a telefonbeszélgetésben...

- Kérem én ott voltam a szobában, amíg férjem a szakértővel telefonon beszélt - állt most fel gróf Gyulaházy Sándorné - csakugyan igaz, hogy pár percre megszakadt ez a telefonbeszélgetés, de férjem ezalatt valóban a kérdéses bélyeget kereste elő és a szobából egy pillanatra sem mozdult el.

- Köszönöm a szíves felvilágosítást - hajtja meg magát udvariasan a védő. - Mindezzel csak arra akartam rámutatni, hogy azok az alibik nem is mindig olyan tökéletesek. Ami a palota személyzetét illeti, mind régi, kipróbált cseléd, de különben is a gróf szobájából semmi sem tűnt el.

- Vizsgáljuk meg ezek után, miféle okok vezethették a tettetést a bűncselekmény elkövetésére. A vádhatóság szerint a vádlott azért ölte meg áldozatát, mert attól tartott, hogy a gyermekek fellépésére az öreg gróf visszavonja a nagyértékű adományt. Ugyebár, ez csak feltevés, sem-

mivel nincsen alátámasztva. Én ezzel szemben számos más, ugyanilyen módon megalapozott feltevést tudok előterjeszteni.

- Előre felkérem az érdekelteket, hogy őrizték meg nyugalmukat, mert én senkit bántani nem akarok, csupán általam megállapított tényeket tárok fel és ezekre vonatkozóan kérem a bizonyítás kiegészítését. Hivatkozom például arra a tényre, hogy gróf Gyulaházy Mihálynak, édesapja életében mindössze havi 1500 pengő volt a havi apanázsa, ezzel szemben óriási összegekben kártyázott és a legutóbbi időkben már közel félszázezer pengőre gyűlt fel az adóssága.

- Ezért felelnie kell doktor úr! - ugrik fel indulatosan a gróf és magából kikelten, öklét rázva rohan a védői emelvény felé.

- Én csak védői kötelességemet teljesítem - néz mereven farkasszemet az ügyvéd a gróffal. - A gróf urat akkor már rendkívül erősen szorongatták a hitelezői és nagyon érdekében állott, hogy minél sürgősebben pénzhez jusson, mondjuk például öröklés útján...

- Pimaszság! - kiáltja a gróf. A tárgyalóteremben óriási tumultus támad. Az elnök hosszasan rázza a csengőt, amíg nagynehezen helyreállítja a rendet.

- Körülbelül ugyanilyen szorongatott anyagi helyzetben volt bélyeggyűjtési szenvedélye miatt Gyulaházy Sándor gróf úr is - jelenti ki a védő, mire újabb óriási izgalom támad és most már a másik gróf is tettelesen akar elégtételt szerezni magának. Megint percekig tart, amíg az elnöknek sikerül lecsillapítani a viharzó szenvedélyeket.

- Kérem az előadott tényállásokra a bizonyítás kiegészítését - fejezi be előterjesztését a védő - azonkívül kérem a betegsége miatt meg nem jelent Zámbó Magdolna megidőzését. Szíveskedjenek orvosszakértőt kiküldeni hozzá. Elvégre itt emberéletről van szó!

- A bíróság visszavonul határozathozatalra - jelenti ki az elnök és miközben a tanács kivonul, a terem, mint méhkas morajlik fel, egyesek tapsolni kezdik a védőt nagyhatású beszédéért. Feláll a vádlott is, odamegy a védőjéhez és megszorongatja a kezét. Az ügyvéd lehajol és megcsókolja védenca kezét.

- Hát drága öregem, ezt most gyorsan diktáld le. Jelenleg szünet van, mert a bíróság elhatározta, hogy orvost küld ki a meg nem jelent szobalányhoz és ha az állapota engedi, akkor behozzák tanukihallgatásra. Öregem, hogy itt milyen muri volt... Tudod, hogy most már én is kezdek izgulni, hogy mi lesz ennek vége? Na szervusz...

8.

- Halló!... Kollégám, ez az ügy egyre szenzációsabb!... Tizenhat éve vagyok törvényszéki riporter, de ilyen még nem volt! Hát írja csak:

Körülbelül félórás szünet után nyitotta meg újból a tárgyalást az elnök, amikor is közölte, hogy a kiküldött orvos előállíthatónak találta Zámbo Magdolna szobaleányt, aki csupán fejfőrcsre és idegességre hivatkozott. A leány rendkívül izgatottan, sápadt arccal áll a bíróság elé.

- Amikor magát a rendőri nyomozás során kihallgatták - kezdi meg kérdéseit feszült várakozás közben a védő - akkor magának is felmutatták azt a mellűt, amit az áldozat holtteste mellett találtak és akkor maga hirtelen elájult. Miért?

- Nagyon... nagyon megrázott engem az a szörnyű gyilkosság... - kezdi akadozva a szobaleány. - Felizgattak a kihallgatások és... és annyi mindenfélét kérdezgettek tőlem... Nekem, kérem, nagyon gyengék az idegeim, nem bírom... én úgy félek...

- Nézze fiam - szól közben most az elnök - magának semmi oka nincsen arra, hogy bármitől is féljen. Magának csak a lelkiismeretétől kell félnie. Már egyszer figyelmeztettem magát, hogy a hamis vallomást a törvény öt évig terjedő fegyházzal bünteti. Mondjon el mindent őszintén, semmit sem szabad elhallgatnia.

- Nem tudom... azt a tüt... azt a tüt... én ugyanis már korábban láttam...

- Mikor?

- Azon az estélyen, amikor a művésznő fellépett...

- Helyes, hiszen a ruháján volt.

- De nem... én nem akkor láttam... - ismét kétségbeesetten néz a tanúk padja felé, mintha onnan várna biztatást, vagy segítséget.

- Beszéljen már! Miért kell minden szót harapófogóval kihúzni magából?

- Én azt a tüt... akkor láttam, amikor a vendégek arról az estélyről már elmentek és Ilona grófkisasszony a földön megtalálta.

Minta hirtelen és váratlanul bomba robbant volna a tárgyalóteremben, úgy hatottak ezek a szavak.

- És eddig miért hallgatott erről? - kiáltja szigorú hangon az elnök.

- Mert Ilona grófnő rám parancsolt, amikor az az eset a gróf úrral történt, hogy hallgassak erről és senkinek se merjek szólni... Az állásomat féltettem...

A szobaleány hirtelen hátratántorodik és elájul. Óriási izgalom támad a tárgyalóteremben, mire az elnök intézkedik, hogy az eszméletlen tanut vigyék ki és vegyék kezelés alá. Közben a fiatal grófnő már felállt a tanúk padjáról és lassan a bírói emelvény elé lépett.

- Azt hiszem, hogy ezzel a vallomással egyszerre én kerültem az előtérbe, mint gyanúsított - jelenti ki kényszeredett mosollyal, nagy önuralmat erőltetve magára. - Azt a tüt azon az estélyen csakugyan én találtam meg, bevittem a szobámba és asztalom fiókjába dobtam. Természetesen az volt a szándékom, hogy másnap visszaküldjem a művésznőnek, de azután megfeledeztem róla.

- És hogyan került a tüt édesapja holtteste mellé?

- Azt nem tudom. Magam is nagyon megrémültem, amikor ott találták meg. Az azonban bizonyos, hogy édesapámat én nem öltem meg és nem tettem a tűt a holttest mellé azért, hogy a gyanút így a művésznőre tereljem.

Mialatt ez a szenzációs és döntő fordulatot jelentő kihallgatás folyik, belép a terembe a védő bojtárja és valamit sűg főnökének, aki erre hirtelen felélénkűl és feláll.

- Méltóságos elnök úr! Nagytékintetű törvényszék - kezdi izgalomtól elfojtott hangon. - Még egy nagy jelentőségű bejelentést kell tennem. Az imént elhangzott két vallomás alapján már most kérhetném védecem azonnali szabadlábra helyezését, hiszen ezek a vallomások alapjukban rendítették meg a védecemet terhelő úgynevezett tárgyi bizonyítékot.

- Kinek lehetett leginkább módja arra, hogy a tűt kivegye a fiókjából - fordul az elnök ismét a grófnő felé.

- Nem tudom. Fiókomat nyitva szoktam tartani és... hacsak nem a szobalányom vette ki onnan...

Az elnök összesűg bíráival, majd az ügyészre néz, aki bólint. Azután az egyik jegyzőnek sűg valamit, aki erre kimegy a teremből. Mindenki sejti, hogy valami döntő fontosságű intézkedés történhetett...

- Folytassa védő úr - mondja az elnök.

- Tisztelettel kérem egy új, eddig még soha nem szerepelt tanu kihallgatását. Én ezt a tanu előállítottam és véleményem szerint olyan lényeges vallomással fog szolgálni, ami az eltűnt széfkulcs szempontjából lehet jelentős.

A bíróság elfogadja a védő indítványát, mire belép a terembe az új tanu. Schenk Mátyásnak hívják, foglalkozása lakatosmester.

- Mit tud erre az ügyre vonatkozóan mondani? - kérdezi az elnök.

- A gyilkosságról semmit sem tudok - hangzik a válasz. - Én csak annyit tudok, hogy mult év november 15-ikén este kilenc után eljött a lakásomba, amely közvetlenül a lakatosműhelyem mögött van, egy hölgy, aki bemutatkozott, hogy ő Éva Marina énekesnő, vagy színésznő, már nem tudom. Elpanaszolta, hogy elveszítette lakása kulcsát és kért, hogy nyissam ki az ajtót, mert nem tud bemenni. Fogtam a szerszámaimat és elmentem a lakására, egy-kettőre kinyitottam az előszoba ajtót és miután gavallérosan megfizetett, visszamentem haza és befejeztem abbahagyott vacsorámat.

- Meg tudná ismerni azt a nőt? - kérdezi a tanutól a védő.

- Hát azt hiszem, ha látnám, igen... Jól emlékszem rá, mert igen szép hölgy volt... Magas, derék hölgy, világos szőke hajjal...

- Világos szőke hajjal? - hajol előre meglepetten az elnök. - Nem téved?

- Nem én! Határozottan emlékszem rá.

- Nézze csak meg azt a nőt ott a vádlottak padján. Vádlott álljon fel.

Éva Marina fáradtan áll fel és szembefordul a lakatossal, aki figyelmesen vizsgálgatja.

- Ezt a hölgyet nem ismerem - jelenti ki a tanu. - Mondom, hogy a művésznő sokkal magasabb volt és világos szőke...

- Szóval egészen bizonyos abban, hogy nem a vádlott volt az a hölgy, aki Éva Marina énekesnőnek mondta magát?

- Egészen biztos. Olyan hogyismondjam csak... jóval magasabb, az arca olyan... De hiszen ott ül ni, kérem, az a hölgy - mutat hirtelen a tanuk padján ülő gróf Gyulaházy Sándornéra: - ő volt az, kérem, határozottan megismerem.

Minden eddigit felülmúló izgalom támad a tárgyaló teremben. Az emberek felugrának a padsorokból, amikor éles sikoly hasítja át a zajt és gróf Gyulaházy Sándorné eszméletlenül vágódik végig a bírói emelvény előtt.

Az elnök a tárgyalást felfüggeszti.

9.

- Halloóó... Uj Híradó?... Ilikém kapsold a főszerkesztő urat... Halló!... Főszerkesztő úr? Képzeld csak... nem is tudom, hogyan mondjam el röviden? Mindenekelőtt Éva Marinát már szabadlábra is helyezték, miután az ügyész elejtette a vádat. Ártatlansága teljesen bebizonyosodott.

- Kérem, tessék csak képzelni... de sajnos, ezt nem lehet megírni, a művésznő gróf Gyulaházy Adorján természetes leánya. Amikor az öreg gróf felkereste őt és átadta neki a széf kulcsát, akkor mindent elmondott és az a szegény leány inkább hallgatott, de nem árulta el a gróf titkát, mert ezt megígérte neki.

- Kérem, hogy mi volt ott a tárgyalóteremben! Az emberek felugráltak, előretódultak, éljeneztek a védőt, ölelgették a vádlottat és összevissza csókolgatták... Tessék? Hogy hát akkor ki a gyilkos? Ezt még nem is mondtam? Hát nem megfeledkeztem erről a legfontosabbról? Dehogy a szobalány! Gróf Gyulaházy Sándorné!...

- Tudja főszerkesztő úr, hogy ez a gyilkos grófné valamikor egyszer kis kórista görl volt a Revü Színházban? Onnan emelte őt ki a fiatal gróf, mert azt meg kell adni, hogy valóban gyönyörű nő. De egészen egyszerű, szegény házból származik. A kis görl azt hitte, hogy ha férjhez megy a grófhhoz, akkor nemcsak rangot kap, hanem pazar, fényes életmód is fogja várni a grófi palotában. De keservesen kellett csalódnia. Az öreg gróf ugyanis vajmi kevés apanázst adott gyermekeinek és Sándor gróf még ennek a javarészét is bélyeggyűjtési szenvedélyére költötte.

- Egyszerre azután az egykori görl rémülten és meglepetten fedezte fel, hogy amíg az ő álmai és vágyai nem teljesedtek, addig az öreg gróf hirtelen a legnagyobb és legbökezűbb érdeklődést kezdi tanusítani egy teljesen idegen lány iránt. Persze sejtelve sem volt arról, hogy Éva Marina és a gróf között milyen kapcsolat van, ellenben megtudta, hogy a gróf vagyonának egy jelentős részét ennek az idegen nőnek ajándékozta. November 15-ikén este, amikor tudta, hogy Éva Marina éjjel meg fogja látogatni az öreg gróft, mialatt az énekesnő fellépett, ő hatolt be a lakásába, miután a lakatossal elhitette, hogy ő a lakás tulajdonosa és hogy a kulcsát elveszítette. Ő lopta el azután a széfkulcsot és a gróf közjegyzői meghatalmazását, amelyet megtalált a kulcs mellett, s a bankszéfől kivette az értékpapírokat, meg az ékszereket. Éjszaka azután, amíg férje egészen belemerült a telefonbeszélgetésbe, észrevétlenül kisurrant a szobából, végigrohant a sötét folyosón apósa lakosztályába és ott agyonlőtte az öreg gróft, azután visszasurrant férjéhez, aki még mindig telefonon beszélt az érdekes bélyegproblémáról. A holttest mellé persze odadobta a melltűt, amit már előzőleg kilopott sógornője fiókjából, hogy így a gyanut másra hárítsa.

- Nos mit szól ehhez a szenzációhoz főszerkesztő úr? Igen, már mindent lediktáltam... Ezt azután falni fogják az emberek... Hű, de melegem van!... Jöhetnek estére a költségszámlával... Mennyit?... Nagyon köszönöm, főszerkesztő úr!

VÉGE